



Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Quid sit Charitas, & an sit aliquid creatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO TRIGESIMA QUINTA.

De tertiâ & perfectissimâ Theologicarum virtutum, scilicet CHARITATE.

ACTO spiritualis adificii fundamento, Fidei inquam naturâ ac proprietatibus declaratis, Speq; Theologicarum Virtutum aliâ ei adjunctâ, nunc de Charitate agendum. Hæc nimirum est gemma Virtutum, quæque inter reliquas, velut Sol inter sidera splendescit, eximiiq; fulgoris ac pulchritudinis radios expandit, & ceteris virtutibus ornatum singularem ac venustatem ex sui consortio impertit. Hæc est vinculum illud perfectionis, quod felicissimo nexu, & homines Deo, & inter se propter Deum, ejusque dilectionem conjungit. Hæc denique thesaurus est pretiosissimus, animiq; opes, quas proinde quisquis possidet, locupletior multo est, quàm si quotquot in mundo sunt divitiae ac facultates, in unum congestas, sub suâ haberet potestate. Nobilissima ergo hujus virtutis dignitas & præstantia, sublimisque ejus perfectio isthuc explicanda.

SECTIO PRIM A.

Quid sit Charitas, & an sit aliquid creatum.

I.
Cur brevior esse possit hic de Charitate tractatus.



SUMMA inter tres Theologicas Virtutes in variis est affinitas. Cum ergo multa, quæ ad virtutum Theologicarum cognitionem generatim spectant, in duobus præcedentibus de Fide & Spe tractatibus discussa ac declarata sint, hic denuo non sunt repetenda, eaque de causâ hunc de Charitate tractatum paucioribus expediemus.

II.
Charitas est affectus benevolentiae, quo Deum diligimus propter seipsum.

Dico primò: Charitas est virtus illa, per quam ad Deum propter se amandum disponimur, sicut Spes est virtus, qua ad eum diligendum nobis, seu ut bonum nostrum inclinamur. Est proinde affectus benevolentiae, quo in Deum ex toto corde tendimus, eumque super omnia ob summam ejus excellentiam & perfectionem diligimus, non amore concupiscentiæ, & ut est bonus nobis.

Quare dum S. Thomas hic, quæst. 23. art. 4. dicit objectum Charitatis esse bonum divinum, in quantum est beatitudinis objectum; hoc inquam intelligendum est Deum scilicet esse objectum Charitatis, non secundum unum vel alterum solummodo attributum, misericordiam nimirum aut justitiam, sed secundum omnia, totamque suam bonitatem & perfectionem intrinsecam.

Et hoc conforme est illi sententiæ Theologorum, qui dicunt, si quis unum aliquod vel duo attributa divina videret intuitivè, non visis reliquis; dicunt inquam visionem illam, quamvis intuitivam, non fore beatificam, ad hanc enim aiunt necessarium esse, ut non unum tantum vel alterum, sed omnia Dei attributa videantur intuitivè.

Dico secundò: Charitas est donum aliquod creatum, à Deo hominum animis infusum, & instar habitus iis permanenter inherens: ita cum S. Thoma 2. 2. quæst. 23. art. 2. communis habet Theologorum consensus contra Magistrum in 1. Dist. 17. dicentem, Charitatem non esse quid creatum, sed ipsum Spiritum Sanctum, actus amoris Dei in nobis per se immediatè efficientem.

In hanc

In hanc verò sententiam incidit ex quibusdam D. Augustini locis malè intellectis: quam etiam Magistri sententiam Scotus, & alii nonnulli putant esse probabilem.

IV. Ostenditur Charitatem esse quid creatum.

Fides & Spes sunt quid creatum, ergo & Charitas.

V. Hoc ipsum ulterius declaratur.

Apostolus, & Conc. Tridentinum docent Charitatem esse quid creatum.

VI. Quodam Magistri responso respicitur.

In baptismo homines accipiunt principia habitualia a Deum.

VII. Dicitur Deus in Scriptura vocatur Charitas.

Deus primum dicitur Charitas.

Quare S. Joannes dicit Charitatem esse Deum.

Nostra tamen conclusio, Charitatem scilicet esse quid creatum, certa adeo est, ut multi eam putent esse de Fide, vel ita proximam Fidei, ut contraria jure censeatur erronea. Probatur ex variis Scripturæ & Conciliorum testimoniis, quibus hæc veritas ita aperte traditur, ut dubitari de eâ omninò non possit. Primæ ergo ad Corinth. c. 13. v. 13. ait Apostolus, *Manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc, &c.* cum ergò hoc loco ab Apostolo Charitas annumeretur Fidei & Spei, quas esse habitus creatos & qualitates Magister ipsemet non negat, nullo fundamento hoc negatur de Charitate.

Clarius hoc ostenditur ex illo ad Romanos: c. 5. v. 5. ubi sic loquitur D. Paulus: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, &c.* ubi aperte distinguitur Charitas, à Spiritu Sancto eam infundente, sicut causam à causâ. Deinde idem Apostolus 1. ad Corinth. cap. 12. Charitatem & alias virtutes vocat charismata & dona Spiritus Sancti, per hoc aperte indicans, tam illas quam Charitatem esse aliquid à Deo distinctum. Concilium etiam Tridentinum sess. 6. cap. 7. docet Charitatem diffundi in cordibus eorum, qui justificantur, atque ipsis inherere: unde addit: *In ipsâ justificatione hæc omnia simul infusa accipit homo, Spem & Charitatem.* Idem etiam habetur Can. 11. his verbis: *Si quis dixerit, homines justificari, vel solâ imputatione justitiæ Christi, vel solâ peccatorum remissione, exclusâ gratiâ & Charitate, que in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffundatur, atque illis inhereat, &c. anathema sit.* Eandem denique doctrinam tradunt sancti Patres, S. Augustinus, S. Hieronymus, & alii.

Nec satisfacit quod respondet Magister, diffundi scilicet in nobis à Spiritu Sancto charitatem, dum in nobis actum Charitatis producit: contra enim hoc est, Concilium liquidem, non de actu Charitatis loquitur, sed de principio permanente actum elicitive. Deinde, ut supra diximus, Concilium eodem modo de Charitate loquitur ac de Fide, hanc verò non negat Magister esse donum permanens, à Spiritu Sancto distinctum. Tertio, docet Concilium nos Charitatem & reliqua dona recipere in baptismo, ibi autem non actus accipiunt homines, sed principia habitualia, & permanentia ad actus, ubi opus fuerit, eliciendos.

Objicies: 1. Joan. cap. 4. v. 8. Deus dicitur esse Charitas: in quam rem S. Augustinus libro 15. de Trinit. cap. 17. ait non eâ ratione dici Charitatem sicut dicitur Spes nostra, sed *Ita, inquit, dictum est, Deus est charitas, sicut dictum est, Deus est spiritus.* Respondetur, Deum verè & propriè esse charitatem, quia per seipsum & se & creaturas diligit, sicut etiam est justitia, quemadmodum tamen non est justitia qua nos justus sumus, sed qua ipse est justus, ita neque est charitas qua nos eum diligimus, sed qua ipse diligit nos. Ideo verò S. Joannes loco citato dicit Charitatem esse Deum, ut eò efficacius nos hortetur ad Charitatem cum omnibus habendam, cum nimirum tantæ dignitatis & excellentiæ sit, ut etiam in Deo reperiatur, imò sit ipse Deus; non tamen dicit S. Joannes, Charitatem in Deo esse illam, qua nos diligimus Deum, sed qua Deus diligit

P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

nos, quæ nimirum Charitas est increata, & ipse Deus, nostra autem creata, & animæ à Deo infusa, eique inherens. Propterea autem Charitas & gratia delent peccata mortalia, non quia sunt virtutis simpliciter infinitæ, sed quia dant denominationes, peccati denominationibus oppositas, ut latè ostensum est Tomo præcedente, Disputatione centesimâ vigesimâ tertiâ.

Charitas non habet virtutem simpliciter infinitam.

SECTIO SECUNDA.

Alia quedam circa naturam & notionem Charitatis.

Dico tertio: Charitas est vera amicitia erga Deum, seu amor reciprocus inter amicos, nam, ut ait S. Thomas hic, quæst. 23. a. 1. Corpore, *ad rationem amicitia requiritur quedam mutua amatio, quia amicus est amico amicus.* Hanc proinde conclusionem cum Doctore Angelico tenet communis Theologorum sententia. Probatur verò assertio variis Scripturæ locis; sic enim Joan. 15. vers. 14. dicit Christus: *Vos amici mei estis, si feceritis ea, quæ præcipio vobis: & versa sequente: Tam non dicam vos servos, sed amicos.* Item Psal. 138. vers. 17. *Nimis honorati sunt amici tui Deus:* idemque passim in aliis Scripturæ locis habetur.

I. Charitas est vera amicitia erga Deum.

Ratio optima est, quam assignat S. Thomas loco proximè citato; ad amicitiam namque requiritur, & sufficit, ut inter amicos sit bonorum communicatio, sed inter Deum & hominem maxima est communicatio, primò naturæ, homines namque per Charitatem & gratiam participes redduntur divinæ naturæ: deinde voluntatum, Deus enim *voluntatem timentium se faciet, & exaudiet eos:* præterea cujusdam beneficentiæ. Unde Apostolus ad Romanos 8. vers. 32. *Quomodo, inquit, non etiam cum illo omnia nobis donavit.* Ad Corinthios etiam 1. cap. 3. vers. 22. *Omnia vestra sunt, &c. sive presentia, sive futura:* 1. etiam ad Corinthios, cap. 2. vers. 9. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum.*

II. Declaratur quo pacto Charitas sit vera cura Deo amicitia.

Variis modis Deus se justis comunicat.

Ex quibus constat summam inter Deum & homines justos esse bonorum communicationem, & consequenter veram amicitiam. Quare dum Aristoteles 8. Ethic. cap. 7. negare videtur inter Deum & hominem, Regem & mancipium dari amicitiam, ob summam inter eos inæqualitatem, & distantiam, de homine loquitur considerato præcisè secundum id quod ex naturâ suâ habet, non verò in quantum per gratiam fit particeps divinæ naturæ, sub qua ratione Aristoteles hominem non cognovit. Quamvis ergo nec sub hac etiam consideratione sit omnimoda æqualitas, hæc tamen conditio non obstat, quin vera amicitia inter Deum & hominem intercedat, ut ex locis Scripturæ num. 1. citatis convincitur: quæ quidem non est amicitia æqualitatis, sed supereminentiæ, qualem etiam inter Regem & subditum dari posse fatetur Aristoteles.

III. Quo sensu negat Aristoteles dari inter Deum & hominem amicitiam.

Dico quartò: Charitas est virtutum omnium excellentissima. Hoc aperte ostenditur ex illo 1. ad Corinthios, cap. 13. vers. 13. Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc: *Major autem horum est Charitas.* Ratione hoc idem probatur: & quidem quoad virtutes morales minor est difficultas, illæ etenim in particulari

IV. Charitas est virtutum præstantissima.

R tantum